

1. Методологія та історія педагогіки.

СТАНОВЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ФІНЛЯНДІЇ

Вагіна Оксана Миколаївна

аспірантка кафедри педагогіки та педагогічного менеджменту

Центральноукраїнського педагогічного

університету імені В.Винниченка

с.м.т. Компаніївка, Компаніївський район,

Кіровоградська область, Україна, 32400

На сучасному етапі розвитку вітчизняної системи освіти важливе значення набуває аналіз моделі освіти інших країн, зокрема Фінляндії, яка знаходиться в групі країн лідерів за якістю системи освіти .

За результатами моніторингових досліджень Фінляндія посіла п'яте місце серед країн з високим рівнем індексу розвитку освіти у різних галузях знань за результатами міжнародних досліджень PIRLS [6] (міжнародна програма оцінки знань та умінь учнів за напрямками “грамотність читання”, “математична грамотність”, “природничо-наукова грамотність”), PISA [2,с.8] (міжнародна програма оцінки знань та умінь учнів за напрямками “грамотність читання”, “математична грамотність”, “природничо-наукова грамотність”;) від 2000, 2003, 2006 , 2009 2012, 2015 роках, які визначають рейтинг найрозвиненіших за цим показником країн. Сучасна Фінляндія займає провідні позиції у світі за рівнем функціональної грамотності (93% населення) та зарахуванням молоді до середніх і вищих навчальних закладів. До дослідження системи освіти Фінляндії

наразі звертаються зарубіжні та вітчизняні науковці, дослідники різних країн. Фінський експерт з питань освіти П. Сальберг (Sahlberg P.) в своїх працях досліджує освітні зміни в Фінляндії, освітню політику підвищення рівня навчання студентів, вбачає в реформах освіти потужний потенціал руху економіки вказує на уроки, які може винести будь-яка країна в питаннях освіти [7].

Л. Крокфорс (Leena Krokfors) в своїх наукових працях відводить важливу роль гри, як засобу навчальних досягнень учнів; питанням інклюзивної освіти, теорії навчання [3,с.147–159].

Тімо Ланкінен (Timo Lankinen), розробляв статті та написав книги і став одним з фундаторів сучасної системи освіти Фінляндії [4].

Серед вітчизняних науковців систему фінської освіти досліджували: Базелюк Н.В., Бочарова, О. А., Бутова, В. О. Вільчковський Е. С., Волинець Л.М., Гринюк С. П., Карпенко О. В., Котун К.В., Жерноклеєв І.В.; серед російських дослідників: Бражник М.О., Бонюшко Н. А., Вдовина Е. К., Володин Д.А., Аксьонова Е. А., Николаєв В. Г., Загвоздкин В.К..

На поч. 1960-х рр. з пропозиції Комісії із шкільних програм щодо нових освітніх ідей, було детально розроблено і проголошено рівність доступу до освітніх послуг (можливостей) .

Згідно Закону про шкільну систему (The School System Act) 1968 р. на протязі 1970–1980-х рр. всі діти Фінляндії мали можливість отримати базову дев'ятирічну освіту [8,с.2-9];[1,с.5].

Реформу національного навчального плану 1994 р. за своїм значенням часто прирівнюють до реформи загальноосвітньої школи 1970-х.

Однією з двох основних реформ фінської системи освіти (поряд із реформою загальноосвітньої школи у 1970-х) стала національна реформа навчальних програм, здійснена у 1994 році.

Реформу національного навчального плану 1994 р. за своїм значенням часто прирівнюють до реформи загальноосвітньої школи 1970-х. Сутнісні зміни цієї реформи були пов'язані з тим, що муніципалітетам і школам відводилась активна роль у розробці навчального плану і реалізації змін. Муніципалітети отримали свободу у віднайденні шляхів економії. В умовах жорсткого бюджету школи мали вирішувати, що було дійсно важливим у їх роботі [10,с.148].

Крім того, в 1990-х рр. школи, маючи певний рівень свободи, були заохочені до партнерства з іншими школами, а також з батьками, сферою бізнесу, асоціаціями тощо. Це стало ще одним ключовим механізмом забезпечення якості загальної освіти Фінляндії. На рівні центрального управління цей новий партнерський самокерований рух досяг кульмінації в Проекті Акваріум (Aquarium Project). Метою проекту було об'єднання в мережу всіх шкіл, директорів та вчителів, трансформування шкіл в активні спільноти навчання. Як зауважує М. Хеллстрем (Martti Hellström) [9,с.46], цей проект уможливив створення єдиної мережі поліпшення самокерованих шкіл, що була відкрита для всіх активних педагогів. Це була форма практики, нечувана раніше у фінській системі освіти. Поліпшення шкіл через мережу та самоуправління позитивно вплинуло на рівень заангажованості шкіл у розвиток фінської освіти. Участь школи у проекті ставила її в ситуацію змагальності, проте мережа трансформувала змагальність у спільну боротьбу за поліпшення фінських шкіл [8,с. 5].

Однією з двох основних реформ фінської системи освіти (поряд із реформою загальноосвітньої школи у 1970-х) стала національна реформа навчальних

програм, здійснена у 1994 році, а в 2016 році розпочато роботу шкіл , відповідно до нових програм .

В 2014 році оновлено національну базову навчальну програму освіти, а нова навчальна програма була введена в дію в серпні 2016 року. Національний навчальний план для вищих середніх шкіл був реформований в 2015 році, а місцеві навчальні програми вступили в дію з 1 серпня 2015 [5]. Результати реформ очікуються до 2020.

Серед основних принципів фінської освіти дослідники вказують на: рівність шкіл, навчальних дисциплін, учнів, батьків, вчителів, дорослих і дітей; безкоштовність; індивідуальний підхід; взаємодовіра вчителів та учнів; дитина вчиться самостійності; розвиток творчих здібностей школярів; практична підготовка до життя [2,с.16].

Література:

1. Aho. E. Policy development and reform principles of basic and secondary education in Finland since 1968 / Erkki Aho, Kari Pitkänen and Pasi Sahlberg. – Washington, DC : World Bank, 2006. – 159 p
2. Загвоздкин В.К. Реформа школьной системы и оценка качества школ в Финляндии / В.К. Загвоздкин. - М., 2011. - 64 с.
3. Krokfors L. Two-fold role of pedagogical practice in research-based teacher education / Leena Krokfors // Education as a societal contributor. Reflections by Finnish educationalists / R. Jakku-Sihvonen, & H. Niemi. (Eds.). – Frankfurt am Main: Peter Lang, 2007. – P. 147– 159.
4. Lankinen T. Case Study / Finland / Timo Lankinen // Building Blocks for Education: Whole System Reform Toronto, September 2010. – 34 p. – URL : http://www.edu.gov.on.ca/bb4e/finland_casestudy2010.pdf.

5. National Core Curriculum for Basic Education 2015 ; Publisher: Finnish National Board of Education 2016 ISBN: 978-952-13-6266-8 289 pages;
6. PIRLS. Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/PIRLS>
7. Sahlberg P. Educational change in Finland / Pasi Sahlberg ; A. Hargreaves, A. Lieberman, M. Fullan and D. Hopkins (Eds.) Second International Handbook of Educational Change. New York. – 2010. –P. 323-348.
8. Sahlberg P. Paradoxes of improving education: The Finland experience / Pasi Sahlberg // Scottish Educational Review 43(1). 2011. – P. 3–23.
9. Sahlberg P. Finnish Lessons : What Can the World Learn from Educational Change in Finland? Teachers College Press, Columbia University. 2011. – 208 p.
10. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навчальний посібник / С.О. Сисоєва, Т.Є. Кристопчук; Київський університет імені Бориса Грінченка. – Рівне : Овід, 2012. – 352 с. .